

Státní oblastní archiv v Plzni
5. oddělení

Velkostatek Krásná Lípa

(1696) 1730 - 1883

I n v e n t á ř

EL NAD č.: 199 AP č.: 597

I v o K a d l e c

Nepomuk 2007

OBSAH

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	9
III. Archivní charakteristika archivního souboru	10
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	11
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	13

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použité literatury	14
Příloha č. 2: Struktura archivního souboru	15
Příloha č. 3: Česká a německá či dnes nepoužívaná místní jména	16

Inventární seznam

KNIHY:

A) Dominikální agenda	19
B) Veřejná agenda	19

SPISOVÝ MATERIÁL:

A) Registrurní pomůcky	24
B) Spisy k vrchnostenské správě soudní	24

Tiráž	25
--------------	----

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Velkostatek Krásná Lípa se nacházel poblíž Sokolova. Skládal se z dnes již zaniklých obcí Krásná Lípa, Ostrov a Týmov.

Obec Krásná Lípa byla založena nejspíše na konci 13. století. Roku 1360 se připomíná jako leuchtenburské léno v držení pánů z Kynžvartu, z této doby ji také zmiňuje i první písemná zpráva. Ze stejného časového údobí pochází i první písemná zmínka o dalších obcích tohoto velkostatku, o Týmově a Ostrově. O 16. století se dochovalo obdobných zpráv již poněkud více. Je známo, že tehdy statek patřil pánům ze Štampachu (Jeronymovi a Christofovi a posléze 1562 – 1576 Sebastianovi) a z této doby se datují kromě jiného i počátky stavby zámeckého komplexu budov přímo v Krásné Lípě.

Do poloviny 17. století vlastnil statek Friedrich von Steinbach, avšak podle údajů z berní ruly byla již k roku 1654 Krásná Lípa pod nadvládou Adama Melchiora von Mosern. Ten ji spravoval jakožto součást spojeného rytířského statku Krásná Lípa-Vranov-Rovná. Zápisky z berní ruly pro toto období pak uvádějí 196 sedláků, 36 chalupníků a 7 zahradníků. Nejvíce sedláků z tohoto počtu žilo v Ostrově (88) a v Krásné Lípě (83), v Týmově pouze 25. Co se týče celkového početního stavu hospodářských dvorů, nejvíce se jich nacházelo taktéž v Krásné Lípě (104) a v Ostrově (100). Pro Týmov uvádí berní rula pouze 31 hospodářů.

V 18. století byla Krásná Lípa opět samostatným statkem nacházejícím se v loketském kraji. Po značnou část tohoto století ji vlastnili členové šlechtického rodu von Schönau. Poté (roku 1797) statek spravoval Friedrich Adolph von Zwanzinger, jehož na přelomu století vystřídal Joseph Adam Döllner. Rod von Schönau zde zastupovali tito rodinní příslušníci: ve 20. letech 18. století Georg Wilhelm von Schönau, po něm ve 30. a 40. letech Antoni Wilhelm von Schönau, od 50. do počátku 80. let na statku sídlil Wolfgang Julius von Schönau, jehož posléze vystřídal Johann von Schönau.

Tereziánský katastr ve své rustikální části, zachycující stav z 40. let 18. století, uvádí jakožto vlastníka feudálního statku Edrmana Ferdinanda von Schönau. Podle údajů z tohoto katastru zde tehdy žilo 38 hospodářů, z nichž 20 sídlilo přímo v Krásné Lípě. Dalších 13 obývalo Ostrov a 5 obec Týmov. Ti vesměs obhospodařovali polnosti o výměře do 15 strychů. Výjimku mezi nimi tvořili 2 sedláci v Krásné Lípě a 1 v Ostrově, jichž rozsah feudálního statku uvedenou míru 15 strychů přesahoval.

Dominikál vydaný v 50. letech udává 247, 2 strychů polí, 20 strychů lad a 20 strychů

pastvin. Vrchnost, jíž jméno není v této části tereziánského katastru zaznamenáno, dále vlastnila rybníky násadní na 1 kopy a výtažní na 2 kopy. Dále jsou zmiňovány 3 vrchnostenské domky, ovčín a potok na chov pstruhů. Od roku 1713 majitelé kromě toho přiznávali též chmelnice na 2,1 strychů. K panství rovněž patřil i mlýn nacházející se na nestálé vodě. Komisaři vytvářející tereziánský katastr však opomněli uvést, kolik na něm bylo zabudováno kol. Jako další výrazný rys tohoto statku by se neměla opomenout ani výroba piva, jehož se ročně vařilo 35 sudů.

Podle Schallerovy Topografie se v roce 1785 statek skládal z Krásné Lípy, v níž stálo 79 domů, Ostrova o 33 staveních a Týmova. Panství tehdy ovládal rytíř Wolfgang von Schönau. Autor se taktéž zmiňuje i o Týmově jako o obci tvořící integrální součást statku Krásná Lípa, ačkoliv byl na základě jiných zpráv přikoupen později Johannem Davidem Starckem. Rovněž pozemková kniha z fondu velkostatek Krásná Lípa, nesoucí označení K8 se zápisy z let 1735 – 1818, udává záznamy výhradně pro Týmov. Majetkoprávní vztahy ohledně vlastnictví této obce na přelomu 18. a 19. století tudíž nejsou zcela objasněny.

Co se týče náboženského složení, od 2. poloviny 18. století evidují záznamy z Krásné Lípy i místní židovskou komunitu, pro niž pořídil r. 1763 místní vrchnostenský úřad zvláštní židovskou vrchnostenskou knihu. Osídlení Židů na tomto feudálním statku nám dále kromě tohoto dokumentu do dnešních dnů připomíná například židovský hřbitov, nacházející se nad nynější vodárenskou nádrží Rovná. Také J. G. Sommer ve své publikaci zmiňuje pro Krásnou Lípu 38 německy mluvících židovských obyvatel.

Jak již bylo řečeno, vystřídalo se na tomto feudálním statku během přelomu 18. a 19. století několik vlastníků. Po Juliu Zwanzingerovi a Josephu Adamu Döllnerovi se v této oblasti na delší dobu usídlili Starckové, rodina s jíž jménem je úzce spjata industrializace mnohých oblastí nejen na Sokolovsku ale například i na Plzeňsku. Roku 1810 získal Krásnou Lípu Johann David Starck, osoba jež se z celého tohoto rodu snad nejvíce zasloužila o prudký rozvoj průmyslu v oblasti Sokolovska. Je zřejmé, že se díky mnoha jiným aktivitám, jež vykonával i na jiných místech, nemohl správě velkostatku zcela věnovat, a proto jej předal roku 1818 svým dědicům, z nichž se ve fondu objevuje jméno Josepha Ant. Starcka, který jej posléze měl ve správě prakticky až do poloviny století.

Období správy Johanna Davida Starcka se však nikterak negativně nepodepsalo na velikosti panství, protože se mu r. 1814 podařilo přikoupit od Josefa Riedla Týmov. Od této doby byl často uváděn nově vzniklý celek pod označením spojený statek či dvojstatek Krásné Lípy s Ostrovem a Týmova. Teprve na základě dalších změn ve správě, které se později udály,

se teprve od poloviny 19. století definitivně píše o jednom velkostatku, jehož nedílnou součástí byly obce Krásná Lípa, Ostrov a Týmov.

Mezi ty, kdo hovoří zvláště o Krásné Lípě zahrnující kromě stejnojmenné vesnice i obec Ostrov a o Týmově, patří zejména autor topografického popisu loketského kraje ze 40. let 19. století Johann Gottfried Sommer, jenž se navíc zmiňuje i o skupině domků Grundhäuser a Waldhäuser nacházejících se v katastru tohoto statku. K panství v téže době také patřily dle Beranové-Vaicové i osady nazývané Zadní Domky (skupina domků vzniklých poblíž panského dvora Maierhof a k roku 1850 začleněných k obci Krásná Lípa).

Podle údajů ze Sommera tak měla ve 40. letech 19. století obec Krásná Lípa 109 domů, jež spolu s 37 židovskými rodinami obývalo celkem 880 lidí. V Ostrově stálo 52 domů, v nichž přebývalo 343 poddaných. Tři z těchto stavení však patřily k velkostatku Rockendorf a další tři k loketskému panství. I v těchto záznamech se objevují informace o židovských rodinách, obývajících tato místa. Velkostatek Týmov se naproti tomu skládal ze samostatné vesnice o 32 domech, v níž bydlelo 197 obyvatel. Přes značný počet příslušníků židovského náboženství byla většina obyvatel křesťanského vyznání, nad nimiž vykonával duchovní správu farní úřad v obci Kostelní Bříza.

Co se týče stavu zemědělského dobytka na panství, byli tu na feudálním statku před polovinou 19. století ustájeni pouze 4 koně (2 z nich ve vlastnictví poddaných). Ostatní domácí zvířectvo se chovalo převážně v poddanských chlévech a stájích. Z celkového počtu 276 kusů hovězího dobytka se jich nacházelo ve vrchnostenském chlévě pouze 12, zatímco zbylých 264 kusů patřilo poddaným. Na selských loukách se dále páslo 16 ovcí a 5 koz, které vrchnost zcela postrádala.

Kromě zemědělské výroby se v Krásné Lípě rozvíjela i řemesla a obchod. Na vesnicích provozovalo svou živnost 10 ševců, 20 kupců, 6 řezníků, 3 mlynáři, 3 kováři, 3 šenkýři, 2 skláři, 2 rybáři a 1 zedník. V souvislosti s průmyslovou revolucí se začala rozvíjet i výroba železa a přímo v obci Krásná Lípa stála v letech 1826 – 1837 železná huť, v níž se tavila železná ruda dovezená z okolí. Taktéž patřila k obci i pila.

Přímo na statku působil i zdravotnický personál, který byl zastoupen 1 doktorem, jemuž při porodech pomáhala 1 porodní asistentka. Vrchnost rovněž pečovala o své sociálně slabé poddané, pro něž nechala na Nový rok 1831 otevřít chudobinec. Stranou nezůstala ani péče vrchnosti o náležité vzdělání mládeže, a proto byla v roce 1841 v Krásné Lípě otevřena i škola.

Nutno dodat, že dnes z tohoto velkostatku zůstaly pouze torzovité zbytky. Do dnešních

dnů, poté, co byla obec začleněna do vojenského újezdu Prameny a posléze v 60. letech 20. století byla část jejího katastru zatopena při vzniku vodárenské nádrže Rovná, se dochovaly vesměs pouze sklepní prostory hospodářských budov, z části však zasypané. Nicméně z bývalých správních budov se do dnešních dnů zachovaly pouze torzovité zbytky.

V polovině 19. století došlo k několika správním reformám zcela zásadního rázu. Týmov se stal roku 1850 součástí obce Krásná Lípa a týž osud postihl i osadu Zadní Domky. Obec Ostrov patřila do té doby k velkostatku Krásná Lípa jen z části a druhá část této vsi (8 domů) byla součástí velkostatku Žitná, nacházející se ve vlastnictví rodu Junker-Bigatto. V roce 1850 byla však přičleněna ke Krásné Lípě a stala se její osadou až do opětného osamostatnění obce v roce 1877.

V roce 1851 byl statek podle trhové smlouvy spolu s Týmovem oceněn na 700 000 zlatých. Rozloha statku tehdy činila 387 ha dominikálu, z toho připadalo 228 ha na lesy a 82 ha pole. Na panství se též nacházela i samota Grundhäuser o 3 domech, dále též pivovar, mlýn, poplužní dvůr a železárna. Vzhledem ke skutečnosti, že se v Krásné Lípě nacházel zámek, sloužila tato obec také jako správní centrum pro Ostrov a Týmov, ač duchovně náležely všechny obce k farnosti Kostelní Bříza.

V 60. letech 19. století došlo ke změně majitelů. V roce 1862 koupil velkostatek Jan Gottfried Opitz, který však byl vzápětí vystřídán novými pány. V 70. letech jej však vlastnili Gottfried Beer spolu s Terezií Gutmannovou a po nich přešel v 80. letech do rukou Theodora Gutmanna. Po koupi Otou Zikmundem von Schönburg-Waldenburgem se stal statek součástí panství Císařský les-Kladská.

Ačkoliv se během 19. století v souvislosti s industrializací úzce související s urbanizací a značným zlepšením zdravotní péče zvýšil počet obyvatel mnoha významných center po celé Evropě, na tento region měl probíhající celoevropský trend zcela opačný dopad. Co se týče počtu obyvatel Krásné Lípy, nutno konstatovat, že se v 2. polovině 19. století poněkud snížil a tento nepříznivý demografický vývoj nadále pokračoval i v nadcházejících desetiletích.

Ačkoliv podle záznamů z roku 1869 žilo v Krásné Lípě v 92 domech 722 obyvatel, na přelomu století vykazovaly údaje pouze 605 obyvatel, žijících ve 101 staveních (podle údajů z roku 1900). Uvedený pokles obyvatelstva však postihl i další vsi tohoto velkostatku. Zatímco v roce 1869 obývalo Týmov 208 osob, na přelomu století jich zde žilo necelých 150. Totéž lze v zásadě říci i o Ostrově, kde se snížil počet obyvatel z 300 v roce 1869 na 253 žijících na přelomu století.

Navzdory těmto skutečnostem byla nicméně i ke konci 19. století v Krásné Lípě

funkční i dvoutřídní škola a od poloviny století bylo v provozu další školní zařízení v obci Ostrov. Na statku bylo kromě toho možno mlít obilí v jednom ze 23 mlýnů a místní obhospodařovali i nadále 227 hektarů polností.

Podstatně větší vliv na další vývoj však měly události, k nimž došlo ve 20. století v souvislosti se sudetoněmeckou otázkou. Jak je z předchozích údajů patrné, obyvatelstvo žijící na území velkostatku Krásná Lípa bylo německé národnosti. Proto byli vesměs všichni v souladu s ustanoveními konference konané po ukončení 2. světové války v Postupimi odsunuti a celá oblast byla roku 1946 začleněna do vojenského prostoru. V 60. letech 20. století byla značná část území zatopena vodárenskou nádrží Rovná.

Dodnes se dochovalo z Krásné Lípy pouze několik zbytků bývalých hospodářských stavení a jejich sklepních místností, z Týmova z celé vesnice pouze podstavec pro Boží muka. Obdobně se zachovala v Ostrově pouze sklepení a dále několik sloupků a zídek.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

O původním uložení dochovaných písemností velkostatku Krásná Lípa nemáme konkrétní zprávy. Do roku 1848 vykonával nad feudálním statkem správu místní vrchnostenský úřad. Poté byly pozemkové knihy na základě zákona 278/1848 předány okresnímu soudu v Sokolově. V souvislosti s novým zákonem o pozemkových knihách ze 70. let 19. století byla zavedena nová řada, která do konce roku 1883 zcela nahradila starší knihy pocházející z patrimonálního období. U patrimonálního úřadu se nacházel i spisový materiál náležející místnímu vrchnostenskému soudu. Dodnes je na těchto archivních jednotkách patrné pouze numerické signaturní označení pocházející z původní vrchnostenské kanceláře i pozdější pocházející z kanceláře okresního soudu, vyznačující se názvem Falknov a následným numerickým označením.

Spisy tohoto úřadu byly uspořádány na základě krajské normy pro reformu vrchnostenského soudnictví z roku 1785. Dochovaly se nicméně jen z části a o jejich uchování před přijetím do archivu nemáme k dispozici konkrétní údaje.

Počínaje 80. lety 19. století skončila platnost původních pozemkových knih pocházejících z patrimonálního období. Ty posléze zůstaly uskladněny u okresního soudu. Poté je převzal zemský, později Státní ústřední archiv v Praze, odkud byly v 60. letech 20. století předány Státnímu archivu v Plzni.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

V 60. letech 20. století byl archivní soubor předán Státnímu archivu v Plzni, kde fond částečně uspořádal dr. Fleissig. Zároveň byly katalogizovány pozemkové knihy.

Fond byl posléze uchován ve žlutické pobočce Státního oblastního archivu Plzeň. Počínaje dnem 28. června 1972 eviduje pozemkové knihy z tohoto velkostatku kniha přírůstků žlutického pracoviště SOA pod číslem 6/72. Udává též další položku ze dne 19. května 1960 označenou jako 109/60. S největší pravděpodobností se jedná o spisový materiál tohoto fondu. Proto se dá na základě těchto údajů s určitou mírou jistoty tvrdit, že byl od 70. let fond uložen ve Žluticích v podobě, v níž se nachází dodnes. Další změna posléze nastala roku 2006, kdy byl celý archivní soubor v souvislosti s uzavřením tamější pobočky převezen do nového pracoviště SOA Plzeň v Nepomuku.

V roce 2007 se přistoupilo k definitivnímu uspořádání a inventarizaci, která probíhala v souladu se zněním ustanovení Základních pravidel pro zpracování archivního materiálu. Při průběhu pořádání nebylo ve fondu skartováno.

Během pořádání byla též provedena analýza fyzického stavu fondu. Zjistilo se, že stav archiválií je vcelku uspokojivý, což se však nedá tvrdit o všech archivních jednotkách. Knihy K2, K4, K9 a K17 mají uvolněnou vazbu. U knihy K4 jsou navíc poškozeny první listy (nejspíše vlhkostí). V knize K10 je mezi stranami pag. 66 a 67 vložen list „Auszug No. 7“. V poněkud horším stavu se však nachází spisový materiál, jenž se dochoval jen z části.

Jazykem písemností je němčina a ve fondu se nacházejí archiválie zařazené do I. kategorie. Názvy obcí jsou v inventáři udávány v češtině dle Statistického lexikonu obcí České republiky z roku 2005. Německá nebo dnes nepoužívaná označení místních jmen jsou uvedena v příloze č. 3

Vzhledem k malému rozsahu není inventář opatřen rejstříkem.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Dochované písemnosti podávají přehled o stavu jednoho z velkostatků na Sokolovsku od přelomu 20. a 30. let 18. století do 80. let 19. století. Z dominikální agendy souboru se dochovala pouze vrchnostenská kniha dekretů (Obrigkeitliches Decretenbuch) z let 1820 - 1838. Zbytek náleží agendě soudní. Do této kategorie náleží pozemkové knihy a soudní fascikly včetně elenchů.

Ve fondu se nachází 27 knih. První z nich, označená pod názvem K1, je již zmíněná kniha dekretů z 1. poloviny 19. století. Poté následují ostatní gruntovní knihy obcí tohoto velkostatku. Jsou řazeny abecedně podle příslušných obcí a chronologicky. Začínají na přelomu 20. a 30. let 18. století a posléze pokračují až do 80. let 19. století. Do prvních knih se nejprve zaznamenávaly události pro celé panství, avšak po jakési reformě ve vrchnostenské spisovně, k níž došlo krátce po roce 1820, se začaly vést jednotlivě pro každou obec zvlášť. Do gruntovnic určených dříve pro celý velkostatek se od té doby udávaly záznamy s platností pouze pro obec Krásná Lípa nebo byly ukončeny, pro další obce se počínaje 20. léty počaly psát nové gruntovní knihy.

Pozemkové knihy K2 až K5 dokládají kupní smlouvy a změny v majetkové držbě pozemků v katastru obce Krásná Lípa. První z této řady pod označením K2 sice začíná na počátku 30. let 18. století, avšak svými priority zasahuje až do roku 1696. V knihách na ni navazujících (K2 – K4) se nacházejí záznamy pro celý feudální statek. Od počátku 20. let 19. století z knihy K4 mizí záznamy vztahující se pro obce Ostrov a Týmov a zbývající část knihy je určena pouze pro samotnou obec Krásnou Lípu. Záznamy s platností pouze pro Krásnou Lípu se nalézají i v knize K 5. Další 2 tituly, ve fondu jako K6 a K7, zaznamenávají údaje pro období po reformě ve 20. letech až do 80. let 19. století s platností pro Ostrov a obdobně knihy K8 a K9 s obdobnou tematikou pro Týmov. Od roku 1763 se vedly i 2 židovské knihy, ve fondu označené jako K10 a K11, které na sebe chronologicky navazují a posléze uvádějí záznamy až do 70. let 19. století.

Poté se ve fondu objevují 4 knihy svatebních smluv. První z nich je kniha K12 z let 1790 – 1820, pojednávající o celém panství. Na ní dále navazují knihy K 13 – K 15, každá však určená zvlášť pro jednu obec. Ty posléze pokračují až do 80. let 19. století.

Po nich jsou v souboru umístěny knihy dlužních úpisů K 16 – K 22. K 16 až K19 jsou

určeny pro Krásnou Lípou, avšak objevují se zde i zápisy s platností pro obce Ostrov a Týmov. Poté následují K19 a K20 pro Krásnou Lípou, K 21 pro Ostrov a K 22 určená pro Týmov. Co se týče chronologického rozsahu těchto archivních jednotek, zasahují od 50. let 18. století do 50. let 19. století a navzájem se časově překrývají.

Dále se ve fondu objevují knihy kvitancí K23 – K27. První z nich, označená jako K 23, pochází z 90. let 18. století a je společná pro celý velkostatek. Od 20. let 19. století se z ní vyčlenily zvláštní knihy pro Ostrov a pro Týmov, a proto se do ní dále nezapisovaly údaje pro tyto obce. Počínaje tímto rokem pak kniha obsahuje údaje pouze o Krásné Lípě do roku 1831. Na ni navazují knihy K24 a K25, obdobně určené pouze pro Krásnou Lípou a následně se ve fondu nalézají K 26 pro Ostrov a K27 pro Týmov.

Dále se v 7 kartonech nacházejí soudní spisy z 1. poloviny 19. století, pocházející z vrchnostenského úřadu, včetně jejich elenchů. Z nich se dochovaly jen některé řady, často však jen v torzovité podobě. Jedná se o fascikly z řady Fasc. II. Jud., Fasc. III. Jud., Fasc. VII. Jud., Fasc. VIII. Jud., Fasc. X. Jud. Z řady Fascikl VI. Judiciale se dochoval pouze list z roku 1835, označený arabskou číslicí 74. Z elenchů se dochovaly Elenchus, Fasc. II. Jud.; Elenchus, Fasc. III. Jud.; Elenchus, Fasc. VII. Jud.; Elenchus, Fasc. VIII. Jud. a Elenchus, Fasc. IX. Jud. a veškeré tyto registraturní pomůcky byly při pořádání umístěny do kartonu N 1.

Ve fasciklech č. II jsou projednány soudní smíry mezi účastníky sporu na feudálním statku. Obdobná tematika se objevuje i v následující řadě č. III, kde jsou zaznamenány předběžné dohody ve věci sporu mezi zainteresovanými právními subjekty. Na jediném dochovaném listě fasciklu VI. Jud., č. 74 je popsána poručenská záležitost. Vrchnostenská kancelář řešila i žádosti poddaných (fasc. VII. Jud.) Fascikl VIII. Jud. byl určen pro řešení otázky poručenských záležitostí a v posledním fasciklu č. X, nacházejícím se bez vlastního elenchu, byla zpracována zbývající soudní agenda, zejména zde však převažují soudní exekuce.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Písemnosti z let (1696) 1730 – 1883 obsažené z této archivní pomůcky uspořádal a inventář sestavil Mgr. Ivo Kadlec ve Státním oblastním archivu Plzeň – pracoviště Klášter u Nepomuku roku 2007.

V Nepomuku dne 30. dubna 2007

Mgr. Ivo Kadlec

Příloha č.1: Seznam použitých pramenů a literatury:

- Bělohávek, Miloslav, a kol., Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 1985
- Beranová-Vaicová, Romana, Zaniklé obce na Sokolovsku, Sokolov 2005
- Doskočil, Karel, Berní rula, II. díl, Popis Čech r. 1654, Praha 1953
- Handbuch des Königreichs Böhmen (r. 1844, 1845, 1846, 1847, 1851)
- Hilfs-Tabelle zur Umrechnung niederösterreichischen Flächenmasses, Wien 1874
- Jonák, Eberhard, Der landtäfliche Grundbesitz im Königreiche Böhmen, Praha 1879
- Jonák, Ebenhard, Der land- und lehentäfliche Grundbesitz im Königreiche Böhmen, Praha 1865
- Kadlec K., Heller, K., Německo-české názvosloví úřední a právnické. Příruční slovník, I. - III. Díl, Praha 1923
- Lišková, Marie a kol., Tereziánský katastr český, II. svazek - rustikál, Praha 1966
- Lišková, Marie a kol., Tereziánský katastr, III. svazek – dominikál, Praha 1970
- Ottův slovník naučný, XXIII. díl, Praha 1905
- Profous, Antonín, Místní jména v Čechách, II. díl, Praha 1949
- Procházka, Joh. F., Böhmens Landtäflicher Grundbesitz, Praha 1886
- Procházka, Joh. F., Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen, Praha 1887
- Procházka, Joh. F., Topographisch-statistischer Schematismus, Praha 1880
- Průvodce po archivních fondech. Státní oblastní archiv v Plzni, IV. díl, Praha 1975
- Rameš, Václav, Slovník pro historiky a návštěvníky archivů, Praha 2005
- Schaller, Jaroslaus, Topographie des Königreichs Böhmen, II. díl, Ellbogner Kreis Praha 1785
- Sedláček, August, Místopisný slovník království českého, II. díl, Praha 1909

Sekera, Václav, Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970, 2. díl, Praha 1978

Schematismus des Königreichs Böhmen, léta 1812, 1831, 1833, 1836

Sommer, Johann Gottfried, Das Königreich Böhmen. XV. díl. Elbogner Kreis, Praha 1847

Statistický lexikon obcí České republiky 2005, Praha 2005

Tittel, Ignaz, Schematismus landtäflicher Güter, Praha 1910

Příloha č. 2: Struktura archivního souboru

	Časový rozsah	Inv. č.	Knih	Reg. Pom.	Kartonů
<u>I. KNIHY:</u>					
A) Dominikální agenda	1820 - 1838	1	1		
B) Veřejná agenda (1696)	1730 – 1883	2 - 27	26		
<u>II. SPISOVÝ MATERIÁL:</u>					
A) Registraturní pomůcky	1815 - 1850	28 – 32		5	
B) Spisy k vrchnostenské správě soudní	1821 - 1850	33 – 38			7

Příloha č. 3: Česká a německá či dnes nepoužívaná místní jména

České znění	Německé či dnes nepoužívané znění
Kladská, <i>okr. Cheb, nyní součást obce Mariánské Lázně</i>	Glatzen
Kostelní Bříza, <i>osada obce Březová, okr. Sokolov</i>	Kirchenbirk
Krásná Lípa (od r. 1921), <i>okr. Sokolov, od r. 1950 osada obce Kostelní Bříza, posléze zanikla</i>	Schönlind (do r. 1910), Schönlinde, Schonlinth, Schonlind
Loket <i>okr. Sokolov</i>	Elbogen
Ostrov (od r. 1950), <i>okr. Sokolov, od r. 1950 osada obce Kostelní Bříza, posléze zanikla</i>	Wöhr, Wehr, Weerth, Werd, Verda, Werda, Werde
Týmov, <i>okr. Sokolov, osada obce Krásná Lípa, později osada obce Kostelní Bříza, posléze zanikla</i>	Tiefengrün, Tieffengrün, Tymgrün, Dymgrun, Tyngrünen, Dieffengrün
Zadní Domky, <i>okr. Sokolov, osada obce Krásná Lípa, později osada obce Kostelní Bříza, posléze zanikla</i>	Hinterhäuser

Německé či dnes nepoužívané znění	České znění
Elbogen	Loket, <i>okr. Sokolov</i>
Glatzen	Kladská, <i>okr. Cheb,</i> <i>nyní součást obce Mariánské Lázně</i>
Hinterhäuser	Zadní Domky, <i>osada obce Krásná Lípa, později osada obce</i> <i>Kostelní Bříza, posléze zanikla</i>
Kirchenbirk	Kostelní Bříza, <i>část obce Březová</i> <i>okr. Sokolov</i>
Schönlind (do r. 1910), Schönlinde, Schonlinth, Schonlind	Krásná Lípa (od r. 1921) <i>okr. Sokolov,</i> <i>od r. 1950 osada obce Kostelní Bříza,</i> <i>posléze zanikla</i>
Tiefengrün, Tieffengrün, Tymgrün, Dymgrun, Tyngründen, Dieffengrün	Týmov, <i>okr. Sokolov,</i> <i>osada obce Krásná Lípa, později osada obce</i> <i>Kostelní Bříza, posléze zanikla</i>
Wöhr, Wehr, Weerth, Verda, Werd, Werda, Werde	Ostrov (od r. 1950), <i>okr. Sokolov,</i> <i>od r. 1950 osada obce Kostelní Bříza,</i> <i>posléze zanikla</i>

Inventární seznam

Inv. Signatura č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
I. KNIHY			
A) Dominikální agenda			
1	Falknov 200	Dominikální kniha dekretů (Obrigkeitliches Decretenbuch, No. I, Lit. H) 23, 5 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, rohy a hřbet z kůže	1820 - 1838 K1
B) Veřejná agenda			
2	Falknov 2533	Pozemková kniha obce Krásná Lípa (Grundbuch des Guthes Schönlind) 22 x 35 cm; Německy; vazba z lepenky a kůže (vazba uvolněná)	(1696) 1730 - 1809 K2
3	Falknov 311	Pozemková kniha obce Krásná Lípa ([Schön]linder Grund[buch] , Lit. A) 23, 5 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru (vazba uvolněná a poničená)	1799 - 1847 K3
4	Falknov 187	Pozemková kniha obce Krásná Lípa (Grundbuch des Rittersguths Schönlind, No. II., Lit. A, de Anno 1805) 23, 5 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a kůže	1803 - 1837 K4
5	Falknov 189	Pozemková kniha obce Krásná Lípa (Schönlinder Grundbuch, No. VI., Lit. A) 24, 5 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1841 - 1883 K5
6	Falknov 185	Pozemková kniha obce Ostrov (Wöhrer Grundbuch, No. II, Lit. A) 21, 5 x 34, 5 cm; Německy; vazba z lepenky a z kůže	1739 - 1819 K6

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
7	Falknov 186	Pozemková kniha obce Ostrov (Wöhrer Grundbuch, No. III, Lit. A) 23, 5 x 37cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, hřbet z kůže	1820 - 1881	K7
8	Falknov 2534	Pozemková kniha obce Týmov (Tiefengrüner Grundbuch, No. III, Lit. A) 22 x 34, 5 cm; Německy; vazba z papíru a kůže	1735 - 1818	K8
9	Falknov 188	Pozemková kniha obce Týmov (Tiefengrüner Grundbuch, No. IV, Lit. A) 24 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, rohy a hřbet z kůže (vazba uvolněná)	1818 - 1882	K9
10	Falknov 2535	Židovská kniha kontraktů obce Krásná Lípa (Judisches Kontractenbuch, No. I, Lit. G) 22, 5 x 36 cm; Německy; vazba z papíru a kůže	1763 - 1819	K10
11	Falknov 199	Židovská kniha kontraktů obce Krásná Lípa (Judisches Kontractenbuch, No. II, Lit. E) 24 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, rohy a hřbet z kůže	1821 - 1875	K11
12	Falknov 2536	Kniha svatebních smluv obce Krásná Lípa (Heyraths [Kontractenbuch] bei dem Hochritters Schönauischen Gut Schönwind, No. I., Lit. C) 23, 5 x 36, 5cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, hřbet z kůže (vazba uvolněná)	1790 - 1820	K12
13	Falknov 190	Kniha svatebních smluv obce Krásná Lípa (Schönlinder Heirathscontractenbuch, No. II, Lit. B) 23, 5 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, hřbet z kůže	1821 - 1855	K13
14	Falknov 191	Kniha svatebních smluv obce Ostrov (Wöhrer Heirathskontractenbuch, No. II, Lit. B) 24 x 37cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1821 - 1847	K14

Inv. Signatura č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
15 Falknov 192	Kniha svatebních smluv obce Týmov (Tiefengrüner Heirathskontraktenbuch, No. II, Lit. B) 24 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1822 - 1846	K15
16 Falknov 193	Kniha dlužních úpisů obce Krásná Lípa (Schuld Verschreibung und fürmerkungsbuch Protokol bey dem Ritter von Schönauischen Guth Schönlind incipiento ab Anno 1788) 23 x 36 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, hřbet z kůže (vazba poškozená)	(1751) 1788 - 1840	K16
17 Falknov 2538	Kniha dlužních úpisů obce Krásná Lípa (Guth Schönlind Schulden Protokol, Litt. H.) 22, 5 x 36 cm; Německy; vazba z papíru	1777 - 1819	K17
18 Falknov 195	Kniha dlužních úpisů obce Krásná Lípa (Schönlinder Obligationsbuch, No. II, Lit. C) 24 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1791 - 1849	K18
19 Falknov 197	Kniha dlužních úpisů obce Krásná Lípa (Schönlinder Obligationsbuch, No. III, Lit. C) 24, 5 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a z lepenky, rohy a hřbet z kůže	1849 - 1859	K19
20 Falknov 196	Kniha dlužních úpisů obce Ostrov (Wöhler Obligationsbuch, No. II. Lit. C.) 24 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, rohy a hřbet z kůže	1822 - 1860	K20
21 Falknov 194	Kniha dlužních úpisů obce Týmov (Tiefengrüner Obligationsbuch, No. II., Lit. C) 24 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, rohy a hřbet z kůže	1820 - 1858	K21

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
22	Falknov 2537	Kniha dlužních úpisů obce Krásná Lípa (Schönlinder Obligationsbuch, No. I, Lit. E) 23, 5 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a papíru, rohy a hřbet z kůže	1791 - 1820	K22
23	Falknov 314	Kniha kvitancí obce Krásná Lípa (Schönlinder Quittungsbuch, No. I, Lit. D.) 23, 5 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1791 - 1831	K23
24	Falknov 315	Kniha kvitancí obce Krásná Lípa (Schönlinder Quittungsbuch, No. II, Lit. D) 24 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1821 - 1843	K24
25	Falknov 198	Kniha kvitancí obce Krásná Lípa (Schönlinder Quittungsbuch, No. III) 24, 5 x 37 cm; Německy; vazba z lepenky a kůže, obdobně hřbet a rohy	1843 - 1860	K25
26	Falknov 313	Kniha kvitancí obce Ostrov (Wöhrer Quittungsbuch, No. II, Lit. D) 24 x 37 cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1821 - 1855	K26
27	Falknov 312	Kniha kvitancí obce Týmov (Tiefengrüner Quittungsbuch, No. II, Lit. D) 24 x 37cm; Německy; vazba z papíru a lepenky, rohy a hřbet z kůže	1822 - 1858	K27

II. SPISOVÝ MATERIÁL

A) Registraturní pomůcky

28	Elench k soudním spisům k fasciklu II (Elenchus, Fasc. II. Jud.)	(1809) 1821 - 1850	R 1
29	Elench k soudním spisům k fasciklu III (Elenchus, Fasc. III. Jud.)	1815 - 1849	R 2

Inv. Signatura č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
30	Elench k soudním spisům k fasciklu VII (Elenchus, Fasc. VII. Jud.)	1821 - 1848	R 3
31	Elench k soudním spisům k fasciklu VIII (Elenchus, Fasc. VIII. Jud.)	1821 - 1850	R 4
32	Elench k soudním spisům k fasciklu IX (Elenchus, Fasc. IX. Jud.)	1821 - 1850	R 5

B) Spisy

1) Vrchnostenská správa soudní - Judiciale

33	Fasc. II. Jud.	Soudní smíry č. 201 - 349	1821 - 1837	N 1
33	Fasc. II. Jud.	Soudní smíry č. 352 - 438	1838 - 1849	N 2
34	Fasc. III. Jud.	Pokusy o smír č. 281 - 324	1844 - 1849	N 2
35	Fasc. VI. Jud.	Poručenství (zlomek) č. 74	1835	N 2
36	Fasc. VII. Jud.	Supliky č. 436 - 772	1840 - 1850	N 3
37	Fasc. VIII. Jud.	Pozůstalosti č. 102 - 180	1828 - 1837	N 4
37	Fasc. VIII. Jud.	Pozůstalosti č. 181 - 260	1837 - 1839	N 5
37	Fasc. VIII. Jud.	Pozůstalosti č. 261 - 350	1840 - 1844	N 6
37	Fasc. VIII. Jud.	Pozůstalosti č. 351 - 437	1845 - 1850	N 7
38	Fasc. X. Jud.	Soudní exekuce č. 282 - 575	1836 - 1846	N 7

Název pomůcky:	Velkostatek Krásná Lípa
Časový rozsah:	(1696)1730 - 1883
Počet evidenčních jednotek:	39 (27 knih, 5 elenchů, 7 kartonů)
Počet inventárních jednotek:	38
Rozsah v bm:	1, 82 bm (0, 98 bm knih, 0,03 bm elenchů, 0, 84 bm kartonů)
Stav ke dni:	30. dubna 2007
Zpracovatel archivního souboru:	Mgr. Ivo Kadlec
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Ivo Kadlec
Počet stran:	25
Počet exemplářů:	4
Pomůcku schválil:	PhDr. Petr Mužík, ředitel SOA v Plzni dne 25. 10. 2007, č. j. SOAP/006-3049/2007